

**Adam Borzič
Olga Pavlova
Ondřej Slačálek**

PROROCI
POST-
UTOPICKÉHO
RADIKALISMU

**ALEXANDR DUGIN
A HAKIM BEY**

VYŠEHRAĐ

Tato kniha vznikla v rámci projektu *(Ne)možné světy. Utopické a antiutopické prostory v politické a literární teorii* řešeného v letech 2015–2016 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze z prostředků Grantové agentury UK

Kniha vychází s podporou Ministerstva kultury ČR

Recenzovali

Dr. habil. Tomáš Glanc

Vladimír Naxera, Ph.D.

Doc. ThDr. Ivan Štampach

Copyright © Adam Borzič, Olga Pavlova, Ondřej Slačálek, 2018

ISBN 978-80-7601-007-9

OBSAH

ÚVOD	11
Utopická energie i po „konci dějin“?	13
Obhajoba „druhořadého“ myšlení	17
Návrat spirituálního horizontu?	18
Úkladné čtení	21

Ondřej Slačálek

PEVNINA PROTI OSTROVU? PROSTOR A SVOBODA V POLITICKÉ TEORII ALEXANDRA DUGINA A HAKIMA BEYE	27
---	----

Mýtus, geopolitika a subjekt u Alexandra Dugina	29
Životopisný nástin	29
Vlivy a kontexty: Francouzská Nová pravice a ruský eurasianismus	37
Čtvrtá politická teorie: proti „třetímu totalitarismu“	43
Vzkříšení eurasianismu	49
Eurasianismus jako dvě verze historie	55
Eurasijství jako politický projekt	57
Subjekt politické akce: Od ruského Hizballáhu k nové Opričnině ..	61

Hakim Bey a hledání postrevolučního anarchismu	63
Životopisný nástin	63
Ontologická anarchie	64
Prostor a subjekt u Beye: dočasná autonomní zóna	65
Zážitková břečka místo revoluce? Kritika Hakima Beye	68

Srovnání politiky prostoru u Dugina a Beye	71
Dynamické utopie nebo postutopický radikalismus?	71
Problematické momenty	72

Adam Borzič

**HVĚZDA CHAOSU A ZELENÝ HERMES: O DUCHOVNÍCH MOTIVECH
V MYŠLENÍ ALEXANDRA DUGINA A HAKIMA BEYE 75**

Hvězda Chaosu:

Politický esoterismus Alexandra Dugina	79
Co je to ta Tradice?	80
Evola a Marx na společné cestě do ráje.	90
Magie a filosofie chaosu	95
Boj s Antikristovou Atlantidou	98

Zelený Hermes: Spiritualita svobodných duchů

podle Hakima Beye	104
Tradice svobodného ducha	106
Prosvítání jednoty jako skandál islámské mystiky.	110
Volání divočiny	116
Zelený hermetismus	120

Srovnání Duginovy a Beyovy esoterické spirituality	127
Duginův a Beyův přístup k tradici	128
Vztah politiky a spirituality u Dugina a Beye.	133
Závěr: spiritualita a společnost.	136

Olga Pavlova

**POSTUTOPICKÝ RADIKALISMUS: STŘEDOVĚKÁ BUDOUCNOST
A PIRÁTSKÉ UTOPIE 139**

Konzervativní revoluce Alexandra Dugina	141
Led, opřičník a telur	146
Krev a prázdnota	159
Postmoderní nemoderna	167

Utopie o násilí, vrazích a renegátech	171
Zmizení jako východisko	180
Osvobozující síla násilí	182
Pirátské utopie budoucna	187

ZÁVĚR	193
Svoboda bez jedinců?	198
Roztříštěný prostor, znovu slepovaná realita	200
Pravda o Václavu Havlovi (a subcomandantovi Marcosovi)	201
Dvě možnosti kultury	204
Literatura a prameny	207
Jmenný rejstřík	214
Věcný rejstřík	217
Summary	219

ÚVOD

Utopická energie i po „konci dějin“?

Utopie patří mezi slova, která se po roce 1989 ocitla mezi podezřelými. Doba sama sebe prohlásila za postutopickou, jako smířivší se s věčnou nedokonalostí lidstva a stavící právě na této nedokonalosti. Podle některých kritiků tím společnost zároveň ztratila důležitý úběžník – se vzpomínkou na slova Oscara Wildea „pokrok je uskutečňováním utopii“ se zdá, že společnost ztratila vůli k sebepromyšlení z odstupem a k zásadnější změně. Zároveň s nástupem postutopického věku jako kdyby společnost ztratila určitý typ energie, který je s tímto sebepromyšlením spojen.

K budoucnosti se přitom obrátila utopická imaginace výrazněji až v 17. století, a zejména v 16.–18. století hrály významnou roli i prostorové utopie. Většina utopii stále má dualistickou povahu: popírá přítomný čas a místo, pokouší se o zobrazení vysněného prostoru v jiném čase nebo na jiném místě. Utopické představy o minulosti představují mýty o zlatém věku nebo o ztraceném ráji a idealizují navždy ztracený prvotní stav.

Cílem této knihy je prozkoumat dílo dvou autorů, kteří do jisté míry akceptují diagnózu nepřesvědčivosti dosavadních utopických projektů, ale snaží se z nich uchovat jejich sociální energii.

Jak upozorňuje řada autorů, jedním z dlouhodobých důsledků „války proti teroru“ a ekonomické krize je, že samo postutopické období, jehož symbolickým počátkem byl rok 1989, lze historizovat.¹ Hluboké krize volného trhu, liberální demokracie a západní převahy ve světě nám

¹ Srv. Žižek, Slavoj: *Jednou jako tragédie, podruhé jako fraška aneb Proč musela utopie liberalismu zemřít dvakrát*. Praha: Rybka Publishers 2011; Buden, Boris: *Konec postkomunismu. Od společnosti bez naděje k naději bez společnosti*, Praha: Rybka Publishers 2013, Krastev, Ivan: *After Europe*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press 2017; Moyn, Samuel: *The Last Utopia. Human Rights in History*. Cambridge (Mass.): Harvard University Press 2010; Barša, Pavel: *Impérium lidských práv, příspěvek na VI. Kongresu českých politologů*. Praha 2015.